

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
PSICHOLOGŲ PRAKTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-762“**

**PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-21-1679; TAIS NR.: 21-32760)**

2021-11-26 Nr.NV-3019

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šiuos siūlymus:

1. Pritardami Teisingumo ministerijos ir Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadose pateiktiems pastebėjimams dėl Lietuvos Respublikos psichologų praktinės veiklos įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslingumo, siūlome Projekto teikime Vyriausybei pateikti Vyriausybės išvadoje formuojamos Vyriausybės pozicijos pagrindimą bei įvertinti psichologų profesijos įstatyminio reguliavimo tikslingumą.

2. Atsižvelgiant į tai, kad valstybės reguliuojamai profesijai, įstatymu turi būti nustatytas ir *tinkamas* jos priežiūros mechanizmas, siūlome Projekto 2 punkto paskutinį sakinį papildyti formuluote „*bei psichologų praktinės veiklos priežiūros mechanizmą*“.

3. Vertinant Projekto 3 punkto nuostatą, numatančią, kad *siekiant išvengti psichologo sampratos susiaurinimo ir įvairių sąvokos interpretacijų, siūloma šią sąvoką keisti į „Praktikuojantis psichologas“, vėliau įvedant sąvokos trumpinį „psichologas“,* įvertinus tai, kad asmuo psichologo kvalifikaciją įgyja baigęs atitinkamas studijas ir yra pripažįstamas psichologu net jei nesiverčia psichologo praktine veikla, manytina, kad pasirinkus minėtą sąvoką, taptų neaiškų, kam būtų taikomas įstatymas, ar praktikuojantiems psichologams, ar asmenims, įgijusiems psichologo kvalifikaciją, bet dar ar jau nepraktikuojantiems, ar ir asmenims, pretenduojantiems tapti psichologais. Taip pat minėtos sąvokos įvedimas abejotinas ir Įstatymo projekto nuostatos „šis įstatymas nustato psichologų kvalifikacijos įgijimo sąlygas, psichologų praktinės veiklos sąlygas, registracijos Psichologų registre reikalavimus, sąlygas ir tvarką, psichologų teises ir pareigas, užsienio valstybių piliečių teisę teikti psichologo paslaugas Lietuvos Respublikoje, psichologų praktinės veiklos priežiūros ir atsakomybės pagrindus“ kontekste. Todėl siūlome papildomai įvertinti Projekto 3 punkte formuojamos sąvokos tikslingumą. Jei būtų nuspręsta minėtą sąvoką palikti, turėtų būti nurodomas papildomas šios sąvokos pasirinkimo pagrindimas.

4. Projekto 4 punkto siūlytina atsisakyti kaip neesminio formuojant Vyriausybės išvadą ir iš esmės redakcinio pobūdžio.

5. Siūlytina tikslinti Projekto 5 punkte formuojamą Psichologo praktinės veiklos apibrėžtį, t. y. Įstatymo projekte nebereikia nurodyti pilno įstatymo pavadinimo, taip pat reikėtų atsisakyti blanketinių, nekonkrečių, pridėtinės vertės nesukuriančių nuorodų į „*kitus teisės aktus*“. Taip pat siūlome koreguoti šio punkto pirmąjį sakinį, po žodžių „*ir kompetencijos paminėjimas*“ įrašant „*apibrėžiant psichologo praktinę veiklą*“.

6. Siekiant nuoseklumo, siūlytina tikslinti Projekto 6 punktą dėstant „*Atsižvelgiant į tai,*

*kad studijos ir studento įgyjamos kompetencijos turi atitikti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme ir Psichologų registre nustatytas psichologo veiklas / sritis, siūlytina patikslinti projekto 2 straipsnio 6 dalį išdėstant taip: „**Psichologo praktinės veiklos sritis** – Psichologų registre įrašyta psichologų profesinės veiklos sritis, kurioje psichologas turi teisę vykdyti psichologo praktinę veiklą.“*

7. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina tikslinti Projekto 7 punktą, nurodant, kuris „šis įstatymas“ (*Psichologų praktinės veiklos ar Mokslo ir studijų įstatymas*), kuriame „šiam įstatyme“ bei koreguoti pačią punkto konstrukciją (žr. kaip pavyzdį pastabą dėl Projekto 6 punkto).

8. Analogiška pastaba dėl punkto dėstymo nuoseklumo taikoma ir Projekto 8 punktui, jį taip pat siūlome pradėti žodžiais „atsižvelgiant į < >“.

9. Projekto 11 punktą siūlytina tikslinti jo pradžią dėstant „Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo bei dermės su Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo <...>“.

10. Pastebėtina, kad nėra aiškus Projekto 12 punkto pirmojo sakinio turinys bei sankcijų viešinimo sąsaja su demokratine visuomene, todėl šio sakinio siūlytina atsisakyti. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad sakinyss neturėtų būti pradedamas žodžiais „be to“.

11. Siūlytina įvertinti Projekto 13 punkto tikslingumą, Įstatymo projekto „Duomenys Psichologų registre yra atnaujinami ne rečiau kaip kas 5 metus kontekste“, kadangi minėta Įstatymo projekto nuostata numato prievolę atnaujinti duomenis ne rečiau kaip kas 5 metus, kas reiškia, kad duomenys gali būti atnaujinami ir kas pusmetį, ir kas metus, ar pagal poreikį, t. y. nereikia imperatyvo duomenis atnaujinti tik kas 5 metus.

12. Projekto 16 punkte formuluotėje „šį punktą siūlytina formuluoti taip“, turėtų būti atsisakyta perteklinio žodžio „siūlytina“.

13. Projekto 17 punkte siūloma nustatyti, kad sankcijos psichologui taikomos, kai per vienus metus įvykdomi du šiurkštūs pažeidimai. Kas reikštų, kad psichologo registracijos galiojimas sustabdomas tik Lietuvos psichologų etikos komitetui antrą kartą per vienerius metus priėmus sprendimą, kad psichologas šiurkščiai pažeidė psichologo etiką: *šiurkščiai elgėsi ir (ar) žemino psichologo paslaugų gavėjo orumą; pasinaudojo pareigomis, norėdamas sau gauti neteisėtų pajamų arba dėl kitokių asmeninių paskatų; seksualiai priekabiavo prie psichologo paslaugų gavėjo; sukčiavo ar atliko vagystę iš psichologo paslaugų gavėjo; būdamas neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų teikė psichologo paslaugų gavėjui paslaugas; atliko kitą veiklą, kuria buvo šiurkščiai pažeistos psichologo paslaugų gavėjo teisės, - 1 metams nuo Lietuvos psichologų etikos komiteto sprendimo dėl antro šiurkštaus pažeidimo įsigaliojimo dienos*; vadinasi įvykdžius vieną šiurkštų pažeidimą psichologas ir toliau galėtų vykdyti psichologo praktinę veiklą, kas abejotinai suderinama su profesine etika. Pažymėtina, kad Medicinos praktikos įstatyme, Odontologijos ir burnos priežiūros praktikos įstatyme analogiškai gydytojų ar odontologų ar burnos priežiūros specialistų pažeidimai laikomi šiurkščiu (grubiu) paciento teisių pažeidimu, sąlygojančiu licencijos galiojimo panaikinimą. Todėl svarstyti ar psichologo registracijos galiojimo stabdymas tik po antro šiurkštaus pažeidimo yra pagrįstas ir apskritai nėra aiškus registracijos sustabdymo už šiurkštų etikos pažeidimą tikslas, kadangi šiurkštaus pažeidimo reikšmė per vienus registracijos sustabdymo metus nesumažės ir neišnyks.

14. Siekiant nuoseklumo, siūlytina tikslinti Projekto 20 punktą jį pradedant „Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos darbo kodekso 29 straipsnio nuostatas bei remiantis <...>“. Taip pat siūlytina tikslinti nuorodą į Psichologijos studijų krypties aprašą, nurodant

koku teisės aktu jis patvirtintas.

15. Projekto 22 punkte siūlytina atsisakyti perteklinio sakinio „*Atsižvelgiant į tai, siūlytina į Etikos komiteto sudėtį įtraukti ir Sveikatos apsaugos ministerijos atstovą*“, nes toks siūlymas jau pateikiamas šio punkto pirmiau dėstomame sakinyje. Taip pat siūlytina įvertinti Teisingumo ministerijos išvados 12 punkte išdėstytą pastabą dėl Teisingumo ministerijos atstovo dalyvavimo Etikos komiteto veikloje tikslingumo.

16. Projekto 25 punkte siūlome atsisakyti žodžio „vadovaujantis“, kadangi nėra vadovaujamasi įstatymų ar kitų teisės aktų projektų nuostatomis.

17. Projekto 32 punkte formuluotė „*juridinių asmenų praktinės veiklos*“ keistina formuluote „*juridinių asmenų psichologo praktinės veiklos*“. Taip pat įvertinus šio punkto antrąją pastraipą lieka neaišku, ar nagrinėjant skundus dėl psichologo paslaugų kokybės reikėtų vertinti tik psichologų profesinės etikos reikalavimus ar tame tarpe ir psichologų profesinės etikos reikalavimus, todėl minėtą nuostatą siūlytina tikslinti pavyzdžiui prieš formuluotę „*psichologų profesinės etikos reikalavimus*“ įrašant „*ir*“. Taip pat siūlome atsisakyti žodžių, tokių kaip „*str.*“, trumpinimo.

18. Siekiant teisės akto nuostatų sistemiškumo Projekto 24 punkte tikslintinos sąvokos „*registro tvarkytojui*“, „*registre*“, „*registro*“, nurodant koks būtent registras yra minimas.

Kitos teisės technikos ir redakcinio pobūdžio pastabos

19. Projekto 10 punkte prieš „*5 straipsnio*“, Projekto 27 punkte prieš „*10 straipsnio 1 dalies*“ bei Projekto 29 punkte prieš „*11 straipsnio*“ įrašytinas žodis „*Projekto*“.

20. Atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendaciją, patvirtintų Teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 112 punkto nuostata, *jei teisės akto, institucijos ir pan. pavadinimas, prasidedantis žodžiais „Lietuvos Respublikos“, minimas ne kartą, pirmą kartą parašius visą pavadinimą, toliau jis gali būti rašomas be žodžių „Lietuvos Respublikos“, papildomai neįvedant trumpinio*, Projekto 7 punkte Mokslo ir studijų įstatymo pavadinimas rašytinas be žodžių „*Lietuvos Respublikos*“, kadangi pirmą kartą jis minimas Projekto 6 punkte.

20.1. Projekto 14 punkte Švietimo įstatymo pavadinimas rašytinas be žodžių „*Lietuvos Respublikos*“, kadangi pirmą kartą minimas Projekto 11 punkte.

20.2. Kadangi Projekto 21 punkte Konstitucijos pavadinimas minimas pirmą kartą, jis rašytinas su žodžiais „*Lietuvos Respublikos*“.

20.3. Taip pat ir pirmą kartą minimi Administracinių bylų teisenos įstatymo bei Civilinio proceso kodekso pavadinimai rašytini su žodžiais „*Lietuvos Respublikos*“.

21. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimui teikiama Vyriausybės pozicija (išvada) dėl Įstatymų projektų turėtų būti konkreti ir aiški bei pagrįsta, todėl Projekte reikėtų vengti vartoti formuluotes, keliančias abejonių dėl jos pozicijos tikrumo, pavyzdžiui, „*svarstyтина*“, „*abejotinas*“, atitinkamai turėtų būti tikslinami Projekto 22 ir 23 punktai. Taip pat pažymėtina, kad Projekto 12 ir 13 punkte Įstatymo projekto rengėjams formuojami siūlymai „*siūlytina pakartotinai įvertinti*“ pakartotinai įvertinti atitinkamas Įstatymo projekto nuostatas laikytini ydinga praktika, kadangi formuojant Vyriausybės poziciją dėl įstatymų projektų, Vyriausybės išvadoje turėtų būti pateikiamas Įstatymo projektų nuostatų vertinimas atspindėtas formuojamoje Vyriausybės pritarimo ar nepritario pozicijoje arba siūlyme atitinkamai tobulinti

Įstatymo projekto nuostatas, bet ne kaip siūlymas Įstatymo projekto rengėjams įvertinti atitinkamas Įstatymo projekto nuostatas.

22. Siūlytina Projekte vengti teisinės pridėtinės vertės nesudarančių žodžių vartojimo tokių kaip „*pažymėtina*“, „*atreiptinas dėmesys*“, „*tad*“, „*juo labiau*“ ir pan.

Teisės grupės patarėja

Elena Ražanskienė

Elena Ražanskienė elena.razanskiene@lr.lt